

Frihed til tankerne

For 10'ende år i træk udsender Humanist International deres "Freedom of Thought" rapport

"Rene Descartes anså 'tænkning' som bevis på eksistensen, en anerkendelse, der fremhæver tankefrihedens centrale rolle for ethvert menneske. Tankefriheden er nedfældet i artikel 18 i verdenserklæringen om menneskerettighederne og er en universel menneskeret, der beskytter alle, overalt, hver eneste dag," skriver Dr. Ahmed Shahee i sit forord til Humanist International "Freedom of Thought Report", der udkom i en opdateret version den 16. november.

Dr. Ahmed Shahee er FN's særlige udsending for trosfrihed. Han skriver yderligere i forordet: "Beskyttelse af tankefrihed er ikke kun bydende nødvendigt, fordi det er en selvstændig rettighed, der kræver absolut beskyttelse, men også fordi den er tæt forbundet med andre grundlæggende rettigheder, herunder retten til religions- eller trosfrihed, som dækker over teistisk, ikke-teistisk, ateistisk og ikke-religiøse overbevisninger."

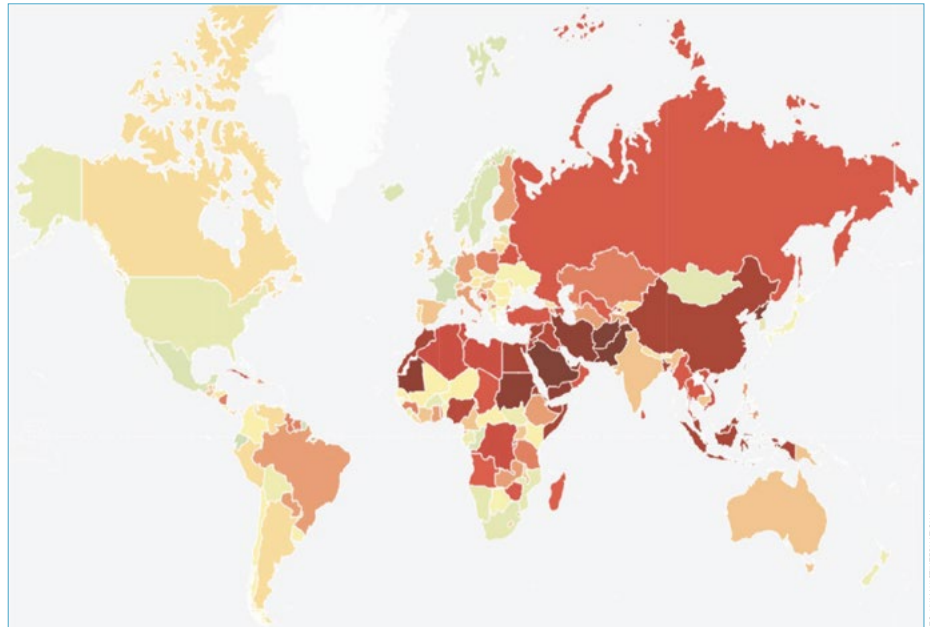

FN's særlige udsending for trosfrihed Dr. Ahmed Shaheed roser Humanist Internationals arbejde for at sikre ikke-religiøses rettigheder.

Der er nok med udfordringer i verden ifølge Freedom of Thought Rapporten, der er en årlig rapport, der ser på humanisters og ikke-religiøses rettigheder og behandling generelt i verden. Ikke mindre end

AF
ANDREAS FOSS,
SKRIBENT

This map depicts the findings of the full Freedom of Thought Report which is available in a complete Online Edition at fot.humanists.international

The following maps colour each country by the level of the most severe boundary condition(s) applied in each category. For example: if the worst boundary condition that is found to apply in the "freedom of expression" category was at the level of "Severe discrimination" then this country will be coloured red (see the key, right).

Danmark skiller sig uheldigt ud fra vores 'grønne' naboer på oversigtskortet over landenes samlede "Freedom of Thought" score.

144 lande nævnes at have problematiske forhold, som lovgivning, der kommer fra religiøse tekster, brugen af religiøse domstole i familiemæssige eller moralske spørgsmål og forfølgelse af humanistiske organisationer.

Rapporten evaluerer lande på en lang række kriterier og på farvelagte oversigtskort kan man få et hurtigt se, hvor udfordringerne er i verden. Danmark skiller sig uheldigt ud fra vores nydeligt grønt farvede naboer Sverige og Norge.

De mørkere nuancer, der præger Danmark, skyldes blandt andet, at vi har en stats religion, at der er statsligt tilskud til nogle religiøse skoler, og at offentlige skoler tilbyder religiøs eller ideologisk undervisning, uden at der forefindes sekulære alternativer.

Danmark er dog ikke blevet opdateret i år. Rapporten opdaterer landene i en 3-årig cyklus, eller hvis der sker markante ændringer i et land. Danmark blev opdateret i 2020, og står til at få en ny vurdering i 2023.

10 år med rapport om tankefrihed

Der er 10-års jubilæum for udgivelsen af rapporten, og formanden for Humanist International Andrew Copson indrømmer, at der er meget grim læsning i rapporten, men understreger også, at der er sket meget positivt på de 10 år, hvor ikke-religiøses rettigheder har fået langt mere fokus. Det er lykkedes Humanist International at skabe et vigtigt redskab i kampen for ikke-religiøses rettigheder.

"I de sidste 10 år har denne rapport fået et ry for solid, pålidelig forskningskvalitet og for sin progressive og intersektionelle tilgang til menneskerettigheder og for at være et uundværligt referencepunkt for politiske beslutningstagere, parlamentarere og kampagnefolk internationalt."

FN's udsending Dr. Ahmed Shaheed slutter op om Copsons pointe i sit forord: "Humanists International og andre civilsamfundsorganisationer spiller en uvurderlig rolle i at dokumentere menneskerettighedskrænkelser og holde magt-

Fortsættes næste side

“Vi taler om døden” – hvad lærte vi af temaugen?

I ugen efter efterårsferien forsøgte vi for første gang at sætte fokus på vores forhold til døden. Ideen var at gøre give mulighed for at tale om død og begravelse.

Flere lokalafdelinger greb ideen, både Aarhus og Roskilde ved jeg, og her er lidt fra de arrangementer i hovedstaden, som jeg var involveret i. Et foredrag om begravelseskultur verden over var godt besøgt og tiltrak 16-18 personer. Vejledende samtaler om egen begravelse fik dog ingen tilmeldte.

Human-hajer på gågaden

Nogle gik gå Strøget, inviterede til at skrive og tegne om døden og tale om den. Det faldt sammen med kommune- og regionsvalget, der blev skudt i gang samme dag. Roskilde meldte om interesse fra de folk de der mødte, mens det ikke gav mening på Strøget i København. Det var op ad bakke.

Vandring på Bispebjerg

Vi havde en kirkegårdsvandring på Bispebjerg kirkegård, hvor der var fokus på de strømninger i samfundet der præger vores begravelseskultur. Fra tætliggende kistebegravelser til urner, fra flotte

gravminder til anonymitet. I dag bliver kirkegården mere til et af byernes rum til rekreation end til gravminde. Hvad er det i vores forhold til døden der gør, at folk ikke vil lade det være åbent, hvem de var, og at de har levet? Fem medlemmer deltog.

Ledreborg skovbegravelse

Besøget på den nyoprettede skovbegravelse på Ledreborg ved Lejre gik godt. Der blev åbnet for urnenedsættelser sidste år, og der var allerede kommet omkring 100 urner ned.

John Munro fra godset fortalte om ideerne bag denne nye bevægelse med begravelse i skoven. Halvdelen af dem, der får urnen nedsat her, ønsker en lille mindeplade over urnen - halvdelen ønsker ingen markering. Der er ikke hegn, så hække og blade skjuler urnerne i skovbunden. Urnen, som nedsættes her, bliver nedbrudt på cirka et år. Alle nedsatte urner bliver registreret på gps-koordinater. Man kan forudbestille og nogle familier har således reserveret et helt træ til sig. En overraskelse for mig var, at der allerede har været 4 mindeceremonier i skoven med kister. Kisten blev sat på en skovbænk og ceremonien foregik der, hvor urnen senere skulle sættes.

12 medlemmer var mødt op og bagefter fortalte jeg om den humanistiske begravelse. Skovbegravelse tiltrækker en del af vores medlemmer, så det kan sagtens kombineres.

Funebariet

Vi havde besøg på Funebariet der drives af foreningen Liv & Død, der er arvtagerne til Dansk Ligbrændingsforening. Foreningens direktør Kirsten Søndergaard fortalte om ceremonier ved begravelse og om ligbrændingens historie - om behovet for at mindes og om forestillinger omkring, hvad man må til en begravelse.

Eksempelvis opbevarer mange urnen hjemme, selvom det ikke er lovligt. Nogle spreder noget aske i haven - ulovligt - "men vi har jo ikke et 'urnepoliti' her i landet", som hun sagde. Ligeså må man gerne selv fremstille kister, bare de overholder gældende mål og krav om nedbrudelighed. Kun to firmaer laver kister i

Danmark lige nu. Måske skal vi til at lave kister selv?

Sangaften omkring begravelse

Nye sange kom frem, da vi havde en sangaften i Valby. Lise Gerd Pedersen havde skabt en ny sang, 'Farvel til dig', som for første gang blev sunget af en gruppe. Den blev meget vel modtaget. Du kan læse teksten og høre melodien på hendes hjemmeside www.lisegerd.dk under sange.

Ideen med sangaften er der mange, der siger de gerne vil, men deltagerantallet, ti inklusive pianist og forsanger, er ikke meget. Det skal gentænkes før vi gør det igen.

Vi ses i uge 43 næste år!

Alt i alt fik de af os, der deltog i gennemførelsen af temaugen, mange erfaringer. Vi mødte medlemmer, vi aldrig havde mødt før, og nogle havde deres venner eller familie med.

Vores erfaring er, at vi kun bør gennemføre arrangementerne, hvis der mindst er 8-10 tilmeldte. Men vi synes, at der var så god energi i hele ugen, at vi vil gøre det igen i uge 43 næste år. Så er der mulighed for at lokalafdelinger igen kan planlægge et eller to arrangementer i god tid. Hellere få arrangementer med succes end mange arrangementer, ved vi nu.

fortsat fra forsiden...

haverne til ansvar for deres krænkelse af tankefrihed og religions- og trosfrihed. Jeg glæder mig over udgivelsen af 2021 Freedom of Thought-rapporten fra Humanists International, hvor jeg læser om erfaringerne fra ikke kun humanister og ikke-religiøse over hele verden, men også dem, der kan være dybt religiøse, men er anderledes tænkende. Det er både nøgletendenser og enkeltsager, som giver anledning til bekymring."

FREEDOM OF THOUGHT RAPPORT
Rapporten udarbejdes af Humanist International og dokumenterer rettigheder, status og diskrimination mod verdens humanister, ateister og ikke-troende. Se mere her: <https://fot.humanists.international/>

AF
**OLE MORTEN
NYGÅRD,**
BEGRAVELSES-
GRUPPEN

Mød humanisterne

I en række portrætartikler træder Humanisten et skridt nærmere på medlemmerne og lader dem fortælle deres historie og grundlag for at være en del af Humanistisk Samfund.

I løbet næsten ingen tid er Lone Hemmingsen ikke bare blevet medlem af HS, men også aktiv i foreningen. Fællesskabet om de humanistiske værdier har været en berigende oplevelse for hende.

Lone Hemmingsen

Ny i HS: Jeg blev bjergtaget af konfirmationen

Lone Hemmingsen havde aldrig hørt om Humanistisk Samfund, da hun midt under coronaens hærgen deltog i en konfirmation, som HS stod for.

”Jeg blev fuldstændig bjergtaget, det gav så meget mening, og jeg var imponeret over, hvad de unge selv bød ind med,” siger hun.

Efter konfirmationen søgte hun mere viden om HS på organisationens hjemmeside – og meldte sig ind.

”Jeg kunne spejle mig i så meget af det, jeg læste, og så lå det jo lige for at blive medlem”, siger den 61-årige specialpædagog.

Lone Hemmingsen er grunduddannet som pædagog og har efteruddannet sig som tale/høre-pædagog. Hun har arbejdet med børn og unge hele livet. De seneste mange år med autister, hvor hun især er optaget af deres kommunikation med andre. I fritiden vil hun gerne opholde sig i naturen, og hun tager gerne på vandreture.

AF
FINN DANIELSEN
JOURNALIST

FOTO: HUMANISTISK SAMFUND

”Det er en god form for rekreation, det giver fysisk velvære og mental ro,” siger Lone Hemmingsen. Når hun kommer indendørs igen, tilbringer hun en del af tiden kreativt blandt andet med at sy.

Måtte være med

Mere end hurtigt er Lone blevet aktiv i HS. Hun skal være kursusansvarlig for to konfirmationshold. Og det skete lidt ”hovedkulds”, mener hun: ”Men jeg måtte være med.”

Derfor har hun netop været på kursus sammen med 40 andre undervisere og kursusansvarlige om de opgaver, hun skal løse som koordinator, ’praktisk gris’ og ’blæksprutte’.

”Jeg skal stå for den overordnede planlægning, få alt det uden om selve undervisningen til at fungere. Jeg er vant til at organisere, jeg er god til det, og jeg kan godt lide det,” siger hun

På et tidspunkt kan Lone også se sig selv som underviser på konfirmationsforløbene. Hun har også snuset til andre dele af aktiviteterne i HS, og deltaget i et arrangement om døden.

”Men det er børnene og unge, jeg brænder for, og det er her jeg kan bruge min faglighed. Så må vi se, hvad det ellers kan blive til,” siger hun.

Hun oplever værdifællesskabet i HS som særlig betydningsfuldt for hende.

”Jeg har mødt mange mennesker med forskellig baggrund, men som er bundet sammen af de fælles humanistiske værdier. Både aktiviteter og drøftelser giver anledning til at snakke værdier, og det har givet mig mulighed for at tænke på en anden måde. Det har været en berigende oplevelse,” fastslår Lone Hemmingsen, der mener, at flere kunne have glæde af den slags oplevelser.

”Jeg tror, at de humanistiske værdier kan finde genklang hos mange. Men jeg havde ikke selv hørt om HS, før den konfirmation jeg, deltog i. Jeg synes ellers, jeg følger godt med. Heller ingen i min omgangskreds kender noget til HS,” siger hun.

Uddanner vi religiøse analfabeter?

Pia Böwadt, cand.theol, ph.d., er docent ved læreruddannelsen på Københavns Professionshøjskole og har sammen med Jes Heise Rasmussen arbejdet på et alternativ til den eksisterende religionsundervisning.

“Mit forhold til religion er fløjtende ligeegyldigt i forhold til faghæftet. Der taler jeg som fagperson, så om jeg er ateist, medlem af folkekirken eller noget tredje er ikke relevant,” understreger Pia Böwadt overfor Humanistens udsendte, der er forbi Campus Carlsberg for at tale med hende om udgivelsen: “Religion - Det alternative faghæfte”, som hun har udarbejdet sammen med Jes Heise Rasmussen. Jeg vidste godt, at det nok ikke var relevant, og alligevel kunne jeg ikke lade være med at spørge ind til Pia Böwadts religiøse ståsted – men måske er jeg undskyldt af tiden, jeg lever i.

“En af vores grunde til at lave faghæftet er, at religion i dag er filtret ind i så mange politiske diskussioner, at det næsten er umuligt at røre sig inden for det felt, uden at man bliver sat i bås med det ene eller det andet. Vi er dog kun ude i et fagligt ærinde,” understreger Pia Böwadt.

“Diskussionen vil hurtigt komme til at handle om for og imod Kristendom og i denne tid for og imod Islam fremfor den religionsfaglige del. Det er svært at få diskussionen løftet et ordentligt sted hen. Vi har et mindeligt håb om, at folk åbent vil forholde sig til religionsundervisning i skolen og sagligt og fagligt diskutere fordele og ulemper ved det ene eller andet faghæfte,” siger Pia Böwadt.

Hun indrømmer dog, at hun ikke har de store forhåbninger til, at der kommer reelle ændringer i undervisningen i den nærmeste fremtid, da politikerne ikke tør røre den eksisterende orden af frygt for, at det vil blive tolket som et knæfald for islam.

Religioner skal behandles ens

Ifølge Pia Böwadt er der behov for store ændringer: “Det eksisterende fag hedder

Pia Böwadt

“kristendomskundskab” og først i udskolingen skal man høre om ikke-kristne religioner. Vi lægger op til, at faget “religion” kun skal ligge i udskolingen, og så skal det behandle alle verdensomspændende religioner fra start. Det er – ligesom samfundsfag – et komplekst fag, der kræver en vis modenhed.”

“En anden væsentlig forskel i vores forslag er tilgangen til Kristendommen. Den historiske sammenkobling der har været mellem staten, kirken og skolen findes stadig i det eksisterende fag. Ikke at der er en forkyndelse i faget, men kristendommen er den kontekst, der tales ind i. Det gør man så på en måde, hvor man gør eleverne fortrolige med kristne begreber, ved f.eks. at bruge dem i livsfilosofiske diskussioner, mens de andre verdens-

omspændende religioner bliver holdt i udstrakt arm og blot set som religioner,” forklarer Pia Böwadt og fortsætter:

“Tilgangen til de verdensomspændende religioner skal være den samme. Det giver dog god mening, at Kristendommen fylder mere i dansk religionsundervisning end de andre religioner, fordi historisk har det haft en betydning for hvordan Danmark ser ud. Eleverne skal vide mere om kristendom for at kunne afkode den verden, de lever i. Men måden man behandler religionerne på skal være ens.”

Polarisering

Hvis man ikke kan aflæse religionerne og forstå deres betydning i samfundet, er man ifølge det alternative faghæfte religiøs analfabet, og det er et problem for demokratiet i en globaliseret verden, der er præget af en øget polarisering.

“Både troende og ateister føler sig truet af den aktuelle situation. De troende siger, der ikke er plads til religion længere og ateisterne siger, der er religion over det hele. Det synes jeg er interessant, for begge parter har ret. Der sker faktisk en sekularisering og en af-sekularisering i samfundet på samme tid – blot på forskellige områder. Det viser hvor komplekst et landskab det er og understreger, hvor vigtigt det er, at unge mennesker får de rette kompetencer for at kunne bage sig i samfundet og gennemskue, hvordan man politisk bruger religion i dag – for eksempel værdipolitisk som en markør for danskhed,” siger Pia Böwadt.

“Eleverne skal kunne afkode religion, så vi ikke havner i en yderligere polarisering, hvor folk sidder i hver deres skyttegrav og råber af hinanden. Det kommer der ikke noget ud af. Vi har brug for en åben demokratisk samtale og gerne på et oplyst grundlag,” understreger Pia Böwadt.

Religion – det alternative faghæfte

Faghæftet er tænkt som et alternativ til det eksisterende faghæfte i kristendoms-kundskab i folkeskolen. Formålet er at vise, hvordan religionsfaget kan se ud, hvis man bryder med den teologiske dominans, der alle år har præget faget. I stedet fokuseres på en religionsvidenskabelig, filosofisk og idehistorisk tilgang, der er vigtig i forståelsen af kulturel og demokratisk dannelse i det 21. århundrede.

Forfattere: Pia Rose Böwadt, Jes Heise Rasmusen, (2021)

Udgiver: Unge Pædagoger (UP)

Kan købes hos Unge pædagoger og William Dam Boghandel.

<https://u-p.dk/site/wp-content/uploads/2021/08/Religion-forside.pdf>

AF
ANDREAS FOSS,
SKRIBENT

FOTOS: PHABAY

Klumme:

Hvorfor holder vi jul?

De fleste danskere vil nok svare, at der er noget med næstekærlighed og at tilbringe tid sammen med den familie, man holder af.

Det mærkelige er, at den opfattelse bliver dementeret af virkeligheden hver eneste jul. Endeløse er de bekymringer, som man gør sig ved udsigten til at skulle være sammen med ens søsters uopdragne børn, ligesom tanken om at skulle tilbringe tid med ens 60-årige fars nye kæreste kan fjerne enhver følelse af familiefølelse og julefred.

AF
OLE WOLF
TALSPERSON

Hvis formålet er at vise næstekærlighed vil man sikkert også kunne finde bedre måder at gøre det på end at fare forvildet rundt i Magasin d. 22. december for at rive de sidste gaver ned af hylderne. Eller sidder efter midnat og klikke sig frem til lyserøde plastikdimser til ens børn. Man kunne for eksempel udvise næstekærlighed ved at ringe til den hårdt plagede værtinde for juleaftenen og fortælle, at det er flot, at hun vil lave både and og flæskesteg, og derfor behøver hun ikke lave medisterpølse også. Men næh nej, det forventer vi også hæmningsløst, at hun skal levere, fordi en eller anden fjern slægtning en gang har fået det som barn.

På den måde bliver julen et glimrende eksempel på den åndløse rådvildhed, mange af os føler, efter landet er blevet sekulariseret. Der var en gang, hvor vi fejrede jul, fordi vi fejrede, at Gud havde ladet sin søn føde på jorden. Men den opfattelse har de fleste ikke længere, så vi fejrer bare jul ud fra en fornemmelse af, at det plejer vi, uden helt at kunne sætte ord på hvorfor.

Jeg mener imidlertid, at der er gode, menneskelige grunde til at holde jul. Det er af samme årsag, at lokalforeninger i Humanistisk Samfund siden foreningens start har fejret vintersolhverv. Når man bor så højt mod nord, som vi gør, så sætter naturen og årstiderne sig i os, og påvirker hvordan vi har det. Det har længe været

mørkt, når vi stod op, og det er mørkt, når vi sætter os ind i bilen for at køre hjem fra arbejde. Det påvirker tilsyneladende vores humør. Det er tilsyneladende et kendetegn ved vores race, at manglen på sollys påvirker vores humør i mere tungsindig retning.

Måske skyldes det også, at vinteren tidligere kunne være en reel trussel mod vores overlevelse. Som vinteren skred frem svandt forrådene, og til sidst truede sulten.

Derfor er der al mulig grund til at fejre, at vi når den korteste dag, og det begynder at gå den anden vej. Vi går mod lysere tider, vi er på rette kurs på den lange vej til forår, sommer og lyse nætter! Og sulten er stadig holdt fra døren. Det er derfor, vi holder jul: For at æde og drikke for at glemme hvor mørkt det er udenfor. Gerne sammen med ens familie.

Glædelig vintersolhverv!